

Z orožjem v roki in v rezervi — na Amonite!

(Dalje.)

V tem članku se tudi trdi, da nam na ljubo ne bodo odnehali od obstrukcije niti za las. Dobro, nam je to tudi prav. Mi opetovano trdimo, kar smo že rekli, da nihče drugi ne zabranjuje in utrjuje šanc liberalizmu tako dobro kakor klerikalna in neumna dr. Šusteršičeva politika. Mi živimo med narodom in vemo to najbolje; ako klerikalizem noče verjeti, naj ostane trdovratno nekaj let na tem stališču in videl bo, da govorimo popolnoma prav.

Isto staro pesem poje klerikalizem v tem članku kakor navadno trdeč: »Učiteljstvo živi med narodom, se torej lahko prepriča, kako je ljudstvo z davki preobloženo, radi česar ni niti misliti na zvišanje učiteljskih plač na deželne stroške, kakor je govoril lani na učiteljskem shodu župan Hribar.« — Mi živimo med narodom in vemo dobro, kako je naše ljudstvo obloženo z davki, pa vemo tudi dobro, kako je ono pridno, potrpljivo in varčno, vemo tudi, da je šoli in učiteljstvu vdano ter bi z največjim veseljem brez najmanjšega godrnjanja rado pomagalo bednemu učiteljstvu, a tega ne more storiti, ker je oddalo oblast in moč brezvestnim ljudem v roke, ki so šoli in učiteljstvu iz dna duše nasprotni. Da se ne bo v bodoče več v taki meri to godilo, bo naša skrb!

Da je klerikalizem smrten sovražnik šole, napredka in učiteljstva, to je že pribita in dokazana resnica, o tem je vsaka beseda odveč. Pokazati hočemo le to, kako se ta večkrat spozabi v strahu, da bi mu ne delalo učiteljstvo ovir, se temu tupatam laska, pa kmalu zopet pokaže svojo klerikalno barvo. Tukaj naj slede nekateri odlomki izjav našega klerikalnega glasila: Št. 297. pravi: »Učiteljstvo pa se bo pozneje prepričalo, da naša stranka ni nasprotnica njihovih teženj, dasi store sedaj vse, da bi zapravili in izgubili naše simpatije.«

Št. 299. »Ko bi hoteli liberalci učiteljem plačo izboljšati, bi to storili pred 6. leti, pa bi jim ne bilo treba zopet beračiti: — Že zopet so tukaj ti berači! (Kljunov izraz.) — Sploh liberalci zlorablajo učitelje za svoje agitatorje ter se smejejo v pest.« — Nismo otroci, da bi se pustili zlorabljati od liberalcev, še manj pa od klerikalcev. Da je to istina, smo že pokazali, pa bomo tudi še.

Št. 6., 9. jan. 1904. »Vse škofo in papeže v nič devlje njegov (Ganglov) »Učit. Tovarš« in neskočno mnogo klepeta o omiki in napredku, slednjič bi se pa še sam lahko šel učiti od — šolarjev.« — To je zopet fulminantna klerikalna laž. Ta patentirani lažnjivec dobro ve, s kakšnim spoštovanjem smo pisali dosedaj in bomo tudi v bodoče kot verni katoličani o veri in njenih namestnikih v duševnem oziru. Pobjijamo to stranko le v navadnih posvetnih zadevah. V verskih zadevah jim nismo in tudi ne bomo delali ovir, pobijamo pa zlorabo vere v posvetne namene. Oni so ljudje kakor mi, slabostim podvrženi kakor mi, grešijo lahko kakor mi; ako jih torej s tega stališča opominjamo, svarimo in jim pred oči stavljamo njih napake in pregrehe, delamo dobro delo, ne pa slabega. Da bi bil pa klerikalizem v posvetnih zadevah nedotakljiv, tega naša cerkev ni še postavila kot dogmo, zato je nam katoličanom na prosto dano, molčati ali pa kritikovati njih dela. V kakšnem smislu smo to storili, smo že povedali. — Kar se tiče omike in napredka, to že vemo, da klerikalizmu kar smrdi; od šolarjev

pa ni sramotno, da bi se samo poedinec kaj naučil, od njih se lahko prav veliko nauči, če hoče, vsak človek; posebno klerikalizmu privoščimo, da bi se šel k nedolžni šolski mladini učiti odkritosrčnosti in ljubezni do omike in napredka.

V isti številki citira odstavek iz »Učit. Tovarša«: »Vsa tista perfidnost, ki smo je vajeni pri »Slovincu« odmeva iz teh besed v bobnečih akordih. Učiteljstvo je iznova žaljeno. Zaničevanje jim bodi plačilo, delo proti klerikalizmu naš odgovor. Za take ljudi bi bil pasji bič predober!«

(Dalje.)

Dopisi.

Kranjsko.

Strokovno izobraževalni kmetijski tečaj za kranjsko učiteljstvo je zaključil dne 17. aprila svoj pomladni kurz, kjer so poučevali o sadjarstvu sploh in o trtoreji.

O sadjarstvu je poučeval znani veščak g. R. Dolenc, vodja grmske šole. Njegova predavanja so bila strogo strokovna, a vendar tako poljudna, da smo se v istini čudili. Gosp. R. Dolenc bi lahko postal prav popularen ljudski govornik, ko bi imel časa, nastopati kot tak med našim ljudstvom.

O trtoreji je predaval, in sicer od 11.—17. aprila, za povzdigo kranjskega vinarstva dobro znani strokovnjak gosp. Fr. Gombač, potovalni vinarski učitelj iz Ljubljane. Podrobneje razpravljati o njegovih razpravah bi bilo pač nepotrebno, zakaj vsako predavanje je jasno dokazalo, da stoji mož na vrhuncu sedanjih zahtev in menda ne pretiravamo, ako trdimo, da g. Fr. Gombač prvakuje vsem slovenskim vininičarjem, kar se tiče praktičnosti in teorije.

Udeležniki smo imeli dvojno korist od tega tečaja. Prvič smo dobili jako obširno in temeljito ne le teoretično, temveč tudi praktično znanje o sadjarstvu in trtoreji, a drugič so nam prinesli naši učiteljski večeri, ki smo jih imeli skoro vsak večer v znani gostoljubni gostilni g. A. Pintarja v Kandiji, premnogo okrepčila za naše učiteljsko delovanje. Ob teh večerih smo do pičice pretresli vse slovensko šolstvo od kraja do konca in le želeli bi, da se v prihodnje udeleže takih razprav oni duhovi, ki menijo, da bodo kranjsko šolstvo rešili le s samimi papirnatiimi formalitetami in osebnimi šikanami.

Pri tej priliki tudi ne moremo zamolčati dejstva, da so nekateri udeležniki tega tečaja dobili v svojih pozivih ukaz, da morajo zaradi tega tečaja zamujene dneve nadomestiti s prostimi četrtki. No, ta je lepa! Saj smo bili vendar v ta tečaj pozvani od višjih oblasti. Za zabavo in prostovoljno ni nihče šel. Upamo, da dež. šol. svet anulira te ukaze.

Končno moramo še omeniti jako pohvalno izborne gostilnice v Kandiji pri »Lipi«, g. A. Pintarja. Gostilnica je vredna javne pohvale, zakaj g. Pintar je znal za jako nizko ceno izborni postreči. Zato priporočamo to gostilnico vsem onim, ki pridejo kdaj v Novo mesto.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Cenjeni odbor »Postojnskega učiteljskega društva« je prevzel skrb za priprave XVI. glavne skupščine »Zaveze«, ki se vrši o Binkoštih v Postojni, ter izvolil poseben pripravljalni odbor. Temu odboru je na čelu gosp. šolski voditelj